

V Bruseli 4. mája 2026
(OR. en)

8824/26

ENER 213
FISC 158
ECOFIN 561
COMPET 516
ENV 443
IND 301

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 30. apríla 2026

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: C(2026) 2852 final

Predmet: ODPORÚČANIE KOMISIE
z 30. 4. 2026
týkajúce sa ochrany zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou pred odpojením od energie a počas plánovania a vykonávania postupného vyradovania zemného plynu alebo pri vyradovaní distribučných sietí zemného plynu z prevádzky

Delegáciám v prílohe zasielame dokument C(2026) 2852 final.

Príloha: C(2026) 2852 final

V Bruseli 30. 4. 2026
C(2026) 2852 final

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 30. 4. 2026

týkajúce sa ochrany zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou pred odpojením od energie a počas plánovania a vykonávania postupného vyradovania zemného plynu alebo pri vyradovaní distribučných sietí zemného plynu z prevádzky

{SWD(2026) 126 final}

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 30. 4. 2026

týkajúce sa ochrany zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou pred odpojením od energie a počas plánovania a vykonávania postupného vyradovania zemného plynu alebo pri vyradovaní distribučných sietí zemného plynu z prevádzky

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

- (1) K odpojeniu od energie dochádza vtedy, keď je domácnosť odpojená od základných energetických služieb, ako sú dodávky elektriny alebo plynu. Často je to dôsledok neplatenia faktúr, čo možno pripísať kombinácii faktorov úzko spojených s energetickou chudobou, vrátane nízkeho príjmu, vysokých nákladov na energiu a nedostatočného prístupu k riešeniam a financovaniu v oblasti energetickej efektívnosti.
- (2) Ochrana pred odpojením od energie a jeho zákaz v kritických časoch boli s cieľom zabezpečiť, aby všetci spotrebitelia mali prístup k základným energetickým službám, prvýkrát zavedené v roku 2009 a boli posilnené smernicou (EÚ) 2019/944¹ a ďalej posilnené smernicou (EÚ) 2024/1711² a smernicou (EÚ) 2024/1788³ s novými ustanoveniami a povinnosťami dodávateľov týkajúcimi sa práv a ochrany spotrebiteľa.
- (3) Prístup k bývaniu a základným energetickým službám je predpokladom práva na dôstojnú životnú úroveň, ako sa uznáva v zásadách 19 a 20 Európskeho piliera sociálnych práv a v Európskom pláne pre cenovo dostupné bývanie⁴. Zabezpečenie ochrany pred odpojením preto priamo prispieva k sociálnym cieľom Únie a úplnému vykonávaniu tejto zásady.
- (4) Ako sa zdôrazňuje v oznámení o Akčnom pláne pre cenovo dostupnú energiu⁵, vysoké náklady na energiu obmedzujú schopnosť čoraz väčšieho počtu Európanov platiť faktúry za energiu. Týka sa to aj zraniteľných odberateľov, ktorí na energiu

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1711 z 13. júna 2024, ktorou sa menia smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o zlepšenie koncepcie trhu s elektrinou v Únii (Ú. v. EÚ L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>).

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1788 z 13. júna 2024 o spoločných pravidlách pre vnútorné trhy s obnoviteľným plynom, so zemným plynom a s vodíkom, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2023/1791 a zrušuje smernica 2009/73/ES (Ú. v. EÚ L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

⁴ *Európsky plán pre cenovo dostupné bývanie – Bývanie – Európska komisia [COM(2025) 1025 final, 16.12.2025]*.

⁵ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Akčný plán pre cenovo dostupnú energiu Využitie skutočnej hodnoty našej energetickej únie na zabezpečenie cenovo dostupnej, efektívnej a čistej energie pre všetkých európskych občanov [COM(2025) 79 final].

vynakladajú nepomerne vyššiu časť svojich príjmov, a mnohých ľudí so strednými príjmami.

- (5) Toto odporúčanie sa vzťahuje na „energetickú chudobu“, ako sa vymedzuje v článku 2 bode 52 smernice (EÚ) 2023/1791⁶ a na „zraniteľných odberateľov“, na ktorých sa odkazuje v článku 28 smernice (EÚ) 2019/944⁷ a článku 26 smernice (EÚ) 2024/1788⁸. Komisia uverejnila dve odporúčania⁹ týkajúce sa energetickej chudoby, ktoré sa vzťahujú aj na zraniteľných odberateľov.
- (6) V článku 10 ods. 11 smernice (EÚ) 2019/944 a článku 11 ods. 10 smernice (EÚ) 2024/1788 sa od členských štátov vyžaduje zaistiť, aby dodávatelia energie primerane informovali odberateľov v domácnostiach o alternatívnych opatreniach k odpojeniu v dostatočnom predstihu pred plánovaným odpojením. Pri takýchto alternatívnych opatreniach môže ísť o možnosti podpory na predídanie odpojeniu, systémy zálohových platieb, energetické audity, energetické poradenstvo, alternatívne platobné plány, poradenstvo v oblasti riadenia dlhu či moratórium na odpojenie, pričom by pre odberateľov, ktorým hrozí odpojenie, nemali znamenať dodatočné náklady. Účinné postupy sa už uplatňujú v celej únii a možno ich replikovať a šíriť s cieľom chrániť najzraniteľnejších odberateľov, ktorí by sa pri používaní meračidla pre zálohové platby mohli cítiť nútení rozhodnúť sa pre sebaodpojenie, a zabezpečiť im nepretržitý prístup k energii.
- (7) Včasná transpozícia ustanovení EÚ o zraniteľných odberateľoch a energetickej chudobe, najmä článku 28a smernice (EÚ) 2019/944 a článku 28 smernice (EÚ) 2024/1788, je nevyhnutná na zabezpečenie komplexného prístupu k ochrane zraniteľných domácností pred odpojením od energie prostredníctvom koordinovaného a kolaboratívneho riadenia na viacerých úrovniach a s viacerými zainteresovanými stranami a výmeny najlepších postupov medzi všetkými zainteresovanými subjektmi.
- (8) Kľúčom k navrhovaniu účinných podporných opatrení je presná identifikácia zraniteľných odberateľov a ľudí postihnutých energetickej chudobou. Na posúdenie toho, či by príjemcovia mali dostávať nepretržitú podporu alebo či sa ich individuálna situácia zlepšila, a na včasné nasmerovanie cielej pomoci tým, ktorí ju potrebujú, sú potrebné pravidelné preskúmania a aktualizácie príslušných údajov.
- (9) Riešenie základných príčin energetickej chudoby, ochrana zraniteľných odberateľov a predchádzanie odpojeniu si vyžadujú uprednostnenie štrukturálnych, dlhodobých opatrení prostredníctvom financovania na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni. Medzi takéto opatrenia patria energetická efektívnosť, prístup k obnoviteľným zdrojom energie, vlastná výroba a spotreba energie, spoločné využívanie energie,

⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791 z 13. septembra 2023 o energetickej efektívnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2023/955 (Ú. v. EÚ L 231, 20.9.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/2025-10-12>).

⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1788 z 13. júna 2024 o spoločných pravidlách pre vnútorné trhy s obnoviteľným plynom, so zemným plynom a s vodíkom, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2023/1791 a zrušuje smernica 2009/73/ES (Ú. v. EÚ L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

⁹ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2020/1563 zo 14. októbra 2020 týkajúce sa energetickej chudoby (Ú. v. EÚ L 357, 27.10.2020, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2020/1563/oj>); odporúčanie Komisie (EÚ) 2023/2407 z 20. októbra 2023 týkajúce sa energetickej chudoby (Ú. v. EÚ L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

energetické spoločenstvá, ako aj podpora inteligentných meradiel a monitorovanie energie v reálnom čase.

- (10) Na posilnenie postavenia a ochranu zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou sú pred odpojením nevyhnutné ľahko dostupné informácie a usmernenia, ciele školenia, jednoduché nástroje a proaktívne zapojenie. Týmto spôsobom sa zlepši informovanosť a dôvera v dodávateľov.
- (11) Dostupné digitálne nástroje vrátane diaľkovo odčítateľných údajov o spotrebe, inteligentných meradiel a nástrojov na interakciu medzi dodávateľom a odberateľom umožňujú včas odhaliť známky platobných ťažkostí. Na riešenie individuálnych potrieb zraniteľných domácností je nevyhnutné predvídateľné financovanie transparentných poradenských nástrojov a nástrojov pomoci, ako sú napríklad jednotné kontaktné miesta, ktoré poskytujú integrované služby energetickej obnovy, ako sa uvádza v smernici (EÚ) 2024/1275¹⁰ o energetickej hospodárnosti budov.
- (12) Za určitých osobitných okolností a v prípade jasného zamerania na zraniteľné domácnosti je priama cieleňá verejná podpora (napr. dotácie, energetické poukazy, cieleňé podporné programy) dôležitým opatrením, ktoré pomáha zraniteľným odberateľom zvládať platiť faktúry za energiu a predchádzať odpojeniu od dodávok energie, a to v súčinnosti so štruktúrnymi a s dlhodobými opatreniami.
- (13) Legislatívne opatrenia na ochranu odberateľov pred odpojením od energií môžu zahŕňať sezónne zákazy odpojenia, pomoc odberateľom, ktorí majú problémy s platením faktúr za energiu, a ochranné opatrenia na zabránenie negatívnym dôsledkom systémov zálohových platieb, ako sú náklady na inštaláciu a údržbu a zabezpečenie toho, aby tarify pre používateľov meradiel na pre zálohové platby neboli vyššie ako pre ostatných odberateľov energie.
- (14) V článku 27a smernice (EÚ) 2019/944, ktorý bol zavedený smernicou (EÚ) 2024/1711, sa vyžaduje, aby členské štáty zaviedli režim týkajúci sa dodávateľov poslednej inštancie. V článku 29 smernice (EÚ) 2024/1788 sa vyžaduje, aby členské štáty zaviedli režim dodávateľov poslednej inštancie alebo prijali rovnocenné opatrenia na zabezpečenie kontinuity dodávok prinajmenšom pre odberateľov v domácnostiach. V uvedených ustanoveniach sa od členských štátov takisto vyžaduje zabezpečiť, aby v prípade presunutia koncového odberateľa na dodávateľa poslednej inštancie takýto dodávateľ oznámil tomuto odberateľovi svoje obchodné podmienky a zabezpečil mu plynulú kontinuitu služieb počas obdobia potrebného na nájdenie nového dodávateľa.
- (15) Dodávateľa energie zohrávajú kľúčovú úlohu pri ochrane zraniteľných odberateľov a pri predchádzaní odpojeniu od energie. Je nevyhnutné prijať zrozumiteľné, jednoduché a postupné postupy odpojenia, ktorými by sa riešili potreby a situácie týchto odberateľov. Kódexy dobrovoľného zapojenia dodávateľov, združení spotrebiteľov a prevádzkovateľov distribučných sústav môžu pomôcť zabrániť odpojeniu od elektriny, podporiť spravodlivé a transparentné zaobchádzanie s odberateľmi a poskytnúť prístup k jasným informáciám a podpore.
- (16) Na pochopenie charakteristík a rozsahu situácie odpojených odberateľov alebo odberateľov, ktorým hrozí odpojenie, je kľúčové monitorovať procesy odpojenia, miery, príčiny a vplyvy, ako aj sťažnosti odberateľov v domácnostiach. Zahŕňa to

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1275 z 24. apríla 2024 o energetickej hospodárnosti budov (Ú. v. EÚ L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

preskúmanie výpovedných lehôt stanovených dodávateľmi energie, posúdenie dostupnosti a prístupnosti platobných plánov a úrovne podpory poskytovanej zraniteľným odberateľom. Pri zhromažďovaní a poskytovaní relevantných informácií podľa článku 59 ods. 1 písm. o) smernice (EÚ) 2019/944 zohrávajú dôležitú úlohu národné regulačné orgány, a preto sú kľúčové pri zabezpečovaní primeranej ochrany a podpory pre všetkých odberateľov prostredníctvom účinných opatrení.

- (17) Pokiaľ ide o ochranu zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou počas plánovania a vykonávania postupného vyradovania zemného plynu alebo pri vyradovaní distribučných sietí zemného plynu z prevádzky, v článku 27 smernice (EÚ) 2024/1788 sa vyžaduje, aby Komisia poskytla členským štátom usmernenia.
- (18) Nedávna volatilita cien energie v reakcii na vojnu Ruska proti Ukrajine a následný prechod na dovoz drahšieho skvapalneného zemného plynu jasne poukazujú na potrebu urýchliť prechod na cenovo dostupnú čistú energiu vyrábanú na miestnej úrovni.
- (19) Niekoľko členských štátov už spustilo vnútroštátne alebo regionálne stratégie postupného vyradovania zemného plynu, pričom sa uznáva, že tento prechod bude postupným a dlhodobým procesom.
- (20) Na zaistenie energetickej bezpečnosti a cenovej dostupnosti musia mať odberatelia možnosť prejsť od zemného plynu na čistejšie alternatívy založené na elektrine. Hoci v určitých oblastiach sa môžu naďalej využívať obnoviteľné plyny, očakáva sa, že veľké časti existujúcej plynárenskej distribučnej siete sa stanú prekonanými. Bude si to vyžadovať riadené vyradovanie z prevádzky a strategické investičné plánovanie, aby sa predišlo uviaznutiu aktív.
- (21) Hlavnou zásadou procesov postupného vyradovania zemného plynu by mala byť ochrana zraniteľných domácností a zabezpečenie cenovo dostupného a inkluzívneho prístupu k čistej energii. Je to nevyhnutné na zabezpečenie hladkého prechodu na čistejšie energetické alternatívy pre väčšinu odberateľov postihnutých energetickou chudobou a na zabránenie rizikám zvyšovania taríf, ktoré ich neprimerane ovplyvňujú a ďalej vystavujú energetickej chudobe.
- (22) Zabezpečenie spoločného, medziodvetvového a integrovaného systémového prístupu k plánovaniu postupného vyradovania zemného plynu založeného na spoločných scenároch vývoja dodávok energie a dopytu po nej vo všetkých odvetviach energetiky a vypracovaného so zapojením všetkých príslušných zainteresovaných strán si vyžaduje účinnú koordináciu medzi vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi, prevádzkovateľmi plynu a inými príslušnými prevádzkovateľmi v odvetviach elektriny a vykurovania a chladenia, ako aj medzi sociálnymi partnermi, spotrebiteľskými organizáciami, občianskou spoločnosťou a miestnymi zainteresovanými stranami. Takáto koordinácia by podporila konzistentné plánovanie a vykonávanie vrátane dostupnosti primeraných zdrojov a prístupu k financiam pre miestne orgány ako kľúčových aktérov, ako aj rozvoj flexibilných a transparentných dlhodobých stratégií v oblasti sietí.
- (23) Nedostatočne pripravené, odkomunikované alebo zavedené procesy postupného vyradovania zemného plynu predstavujú riziko vzniku sociálneho odporu a nedôvery v prínosy elektrifikácie a energetickej nezávislosti. Členské štáty by sa preto mali sústrediť na ľudí a zakladať svoju prácu na spoločných zásadách ochrany spotrebiteľa, transparentnosti, spravodlivosti, prístupnosti, cenovej dostupnosti a účasti verejnosti.

- (24) Členské štáty sa líšia mierou závislosti od zemného plynu, charakteristikami svojho fondu budov, spôsobom vykonávania postupného vyradovania kotlov na fosílna palivá podľa článku 17 ods. 15 smernice (EÚ) 2024/1275, ako aj svojou kapacitou podporovať zraniteľné domácnosti. Vo svojich národných plánoch obnovy budov musia stanoviť politiky a opatrenia na dokončenie tohto vyradovania do roku 2040. Cesty jednotlivých členských štátov k jeho dosiahnutiu budú odrážať špecifické vnútroštátne a miestne podmienky a zároveň budú v súlade s uvedenými spoločnými zásadami.
- (25) Na podporu spravodlivého a inkluzívneho vykonávania postupného vyradovania zemného plynu možno v súlade so zásadami komplementarity a administratívneho zjednodušenia využiť finančné nástroje dostupné na úrovni Únie, ako napríklad Európsky fond regionálneho rozvoja, Kohézny fond a Fond na spravodlivú transformáciu.
- (26) V reakcii na ciele Akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu a záväzkov Komisie dosiahnuť lepšiu právnu reguláciu, vykonávanie a zjednodušenie¹¹, ako aj súdržnosť politik je cieľom tohto odporúčania zefektívniť vykonávanie na vnútroštátnej a miestnej úrovni poskytnutím jasných a praktických usmernení, predchádzaním zbytočnej administratívnej záťaži a zabezpečením toho, aby boli opatrenia dostupné a zrozumiteľné pre jednotlivcov aj orgány.
- (27) V súlade s Európskym pilierom sociálnych práv a so stratégiou EÚ pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025 by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa pri navrhovaní a vykonávaní opatrení na postupné vyradovanie zemného plynu podporovala rodová rovnosť a nediskriminácia, ako aj práva osôb so zdravotným postihnutím,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

Členským štátom sa odporúča prijať tieto opatrenia:

Ochrana zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou pred odpojením od energie:

I. Transpozícia, vymedzenie a identifikácia

- čo najskôr zabezpečiť úplnú, konzistentnú a včasnú transpozíciu** všetkých ustanovení EÚ týkajúcich sa zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou, najmä článkov 28 a 28a smernice (EÚ) 2019/944 a článku 28 smernice (EÚ) 2024/1788, čím sa zaručí rovnocenná úroveň ochrany v odvetviach elektriny aj plynu. Členské štáty by mali zabezpečiť konzistentnosť na všetkých trhoch s energiou a zabezpečiť, aby žiadny odberateľ nestratil prístup k základným energetickým službám z dôvodu rozdielov v regulácii jednotlivých odvetví;
- založiť oprávnenosť na podporu** zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou na jasných, objektívnych, spoľahlivých a včasných údajoch, ktoré odrážajú rozličné rozmery zraniteľnosti. Do posúdenia oprávnenosti by sa mali začleniť sociálno-ekonomické údaje, údaje o energii, klíme, budove, zdraví a tepelnej pohode a mali by sa doplniť rozčlenenými zdrojmi (napr. inteligentnými meradlami alebo snímačmi) a miestnymi inštitucionálnymi údajmi.

¹¹ Jednoduchšia a rýchlejšia Európa: oznámenie o vykonávaní a zjednodušení [COM(2025) 47 final].

Týmto spôsobom sa môžu vypracovať kritériá oprávnenosti, ktorými sa zaistí holistický prístup a posúdenie celkovej situácie domácnosti. V náležitých prípadoch by členské štáty mali využívať automatické mechanizmy oprávnenosti na základe spoločného využívania údajov medzi príslušnými orgánmi s cieľom znížiť administratívnu záťaž a stigmatizáciu. Doplňkové procesy sebaidentifikácie by mali zostať jednoduché a prístupné prostredníctvom viacerých kanálov (online, telefonicky, poštou alebo osobne);

3. často **preskúmať a aktualizovať kritériá oprávnenosti** a podporné schémy a tak zaistiť, aby zostali vhodne zacielené a účinné a aby sa zabránilo akémukoľvek zneužitiu príslušného postupu. Údaje by sa mali pravidelne aktualizovať, aby odrážali zmeny v príjme, zložení domácnosti, zdravotnom stave alebo zamestnaní, ako aj v ostatných údajoch uvedených v odporúčaní 2.

II. Predchádzanie odpojeniu

4. **priorizovať štrukturálne, dlhodobé opatrenia**, ako je zlepšenie energetickej efektívnosti, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, vlastná spotreba energie, spoločné využívanie energie a účasť v energetických spoločenstvách, s podporou inteligentných meradiel a monitorovania v reálnom čase. V prípade potreby doplniť takéto opatrenia cieľovou a dočasnou priamou verejnou podporou – vrátane cieľovej finančnej pomoci – s cieľom pomôcť zraniteľným odberateľom zvládať platenie faktúr za energiu a predchádzať odpojeniu;
5. **zlepšiť informovanosť a povedomie odberateľov** poskytovaním jasných pokynov a školení o právach a povinnostiach, energetickej gramotnosti, vyúčtovaní, zmene dodávateľa a podpore v ťažkostiach, ako aj zlepšením využívania existujúcich výhod a informovanosti o nich. Členské štáty by mali zabezpečiť primerané financovanie jednotných kontaktných miest a poradenských služieb, ktoré pomáhajú domácnostiam s nízkymi príjmami a energeticky chudobným domácnostiam, v súlade s usmerneniami Únie k integrovaným službám obnovy¹²;
6. **zaviesť mechanizmy včasného varovania na odhaľovanie zraniteľnosti**: členské štáty by mali podnecovať dodávateľov a prevádzkovateľov distribučných sústav, aby zaviedli systémy včasnej identifikácie odberateľov v domácnostiach, v prípade ktorých existuje riziko neplatenia, na základe odchýlok v spotrebe či nedoplatkov. Na základe týchto systémov by sa pred vydaním akéhokoľvek formálneho oznámenia o odpojení malo s odberateľom v rámci prevencie a podpory komunikovať, malo by sa mu poskytnúť energetické poradenstvo alebo odporúčanie na sociálnu pomoc.

III. Ochrana pred odpojením

7. **prijat' vhodné legislatívne záruky vrátane:**
 - a) sezónnych zákazov odpojenia a lekárske odôvodnených výnimiek vymedzených podľa vnútroštátnych klimatických a sociálnych podmienok a celoročných zákazov odpojenia pre odberateľov zo zdravotných dôvodov, ktoré majú za následok kritickú závislosť od zdravotníckeho vybavenia napájaného elektrinou;

¹² ODPORÚČANIE KOMISIE (EÚ) 2026/536 z 10. marca 2026 s praktickými usmerneniami k službám jednotných kontaktných miest pre energetickú efektívnosť a energetickú hospodárnosť budov (Ú. v. EÚ L 536, 11.3.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2026/536/oj>).

- b) prispôsobenej pomoci odberateľom, ktorí majú nedoplatky alebo im nedoplatky hrozia, vrátane platobných plánov, podpory pri riadení dlhov a v odôvodnených prípadoch aj odpustenia dlhov, ako aj opatrení na obmedzenie alebo zrušenie poplatkov za odpojenie a opätovné pripojenie;
 - c) pravidiel, ktorými sa zabezpečuje, aby sa odpojenie nevykonalo, ak je faktúra predmetom nevyriešeného formálneho sporu, ak sa rokuje o platobnom pláne alebo ak odberateľ dodržiava dohodnutý platobný plán, pri plnom rešpektovaní zmluvných práv a povinností zmluvných strán, a
 - d) pravidiel, ktorými sa zabezpečí, aby sa v systémoch zálohových platieb neukladali vyššie sadzby ani nezahŕňali skryté náklady a aby sa nesplatené dlhy vymáhali prostredníctvom primeraných a spravodlivých postupov;
8. **zabezpečiť účinné režimy dodávateľa poslednej inštancie zaručujúce kontinuitu dodávok**, obmedzené na dočasné používanie, s automatickým a okamžitým prechodom, aby sa zabránilo narušeniu služieb, a transparentnú komunikáciu a poskytovanie informácií odberateľom na zaistenie toho, aby sa na nich nevzťahovali vysoké predvolené sadzby a aby mali prístup k nástrojom a zdrojom potrebným na prijímanie informovaných rozhodnutí o svojich dodávkach energie;
9. **presadzovať zodpovedné postupy dodávateľov** podporovaním prijatia jasných, postupných postupov odpojenia, primeraných výpovedných lehôt a, ak je to technicky možné, obdobia upravenej minimálnej dodávky elektriny postačujúcej na pokrytie základných potrieb. Členské štáty by ďalej mali zabezpečiť, aby dodávateľa poskytovali individuálne poradenstvo o pomoci týkajúcej sa faktúr za energiu a najvhodnejších ponukách, a to prostredníctvom jasnej komunikácie vo viacerých jazykoch a kanáloch;
10. **podporovať kódexy dobrovoľného zapojenia** medzi dodávateľmi, spotrebiteľskými organizáciami a prevádzkovateľmi distribučných sústav s cieľom podnecovať k spravodlivosti, transparentnosti a spolupráci pri predchádzaní odpojeniu.

IV. Riadenie, monitorovanie a hodnotenie

11. **zabezpečiť koordinované viacúrovňové riadenie** zahŕňajúce národné a miestne orgány, služby sociálnej podpory, dodávateľov, útvary ombudsmana a spotrebiteľské organizácie a vymieňať si najlepšie postupy a koordinovať zásahy;
12. **poveriť regulačné orgány**, aby monitorovali mieru odpojenia a podávali o nej správy, analyzovali sťažnosti a posudzovali primeranosť výpovedných lehôt dodávateľov a možností platobných plánov;
13. **vypracovať komplexné ukazovatele a systémy zberu údajov** vzťahujúce sa na odpojenie aj sebaodpojenie, rozčlenené podľa charakteristík domácnosti a sociálno-ekonomického postavenia, pohlavia, etnickej príslušnosti a zdravia s cieľom identifikovať nedostatky, vyhodnotiť účinnosť opatrení a usmerniť nápravné opatrenia;
14. v náležitých prípadoch **zvážiť rozšírenie preventívnych a ochranných opatrení proti odpojeniu od energie** tak, aby sa vzťahovali nielen na ohrozené domácnosti, ale aj na širšiu kategóriu odberateľov, ktorí môžu čeliť problémom s cenovou

dostupnosťou energie, ako sú domácnosti s nízkymi príjmami, ktorým hrozia nedoplatky, alebo čeliace náhlym príjmovým šokom;

15. **mobilizovať financovanie Únie a vnútroštátne financovanie:** členské štáty by mali na financovanie preventívnych a ochranných opatrení proti odpojeniu od energie vrátane štrukturálnych opatrení, cielenej podpory, digitálnych nástrojov na včasný zásah a školení sociálnych pracovníkov a odberateľov v plnej miere využívať rôzne možnosti financovania vrátane Sociálno-klimatického fondu;

Zaistenie ochrany zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou počas plánovania a vykonávania postupného vyradovania zemného plynu alebo pri vyradovaní distribučných sietí zemného plynu z prevádzky

I. Vytvorenie právnych a politických rámcov umožňujúcich plynulé a spravodlivé postupné vyradovanie zemného plynu

16. koordinovaným spôsobom zabezpečiť úplnú, konzistentnú a včasnú transpozíciu a uplatňovanie ustanovení článkov 13, 55 a 57 smernice (EÚ) 2024/1788 a zabezpečiť súlad medzi národnými energetickými a klimatickými plánmi, národnými plánmi obnovy budov a stratégiami vykurovania a chladenia s cieľom umožniť súdržný, efektívny a spravodlivý rozvoj elektrických, vykurovacích a plynárenských sietí na všetkých úrovniach riadenia;
17. navrhovať stratégie a politiky postupného vyradovania zemného plynu s ohľadom na výhody, ktoré prinesú odberateľom a spoločnosti, a s cieľom optimalizovať skúsenosti odberateľov v dotknutých domácnostiach;
18. uprednostňovať úspory energie, obnovu budov a riešenia čistého vykurovania ako účinné opatrenia na ochranu zraniteľných odberateľov a odberateľov postihnutých energetickou chudobou pred volatilitou cien energie a nákladmi na fosílnu palivá vrátane stanovovania cien uhlíka;
19. zaviesť komplexné plánovanie a koordináciu medzi celoštátnymi, regionálnymi a miestnymi správami a zapojiť všetky príslušné zainteresované strany vrátane energetických prevádzkovateľov, národných regulačných orgánov, spotrebiteľských organizácií, sociálnych partnerov, občianskej spoločnosti a obyvateľov do všetkých fáz procesu postupného vyradovania zemného plynu. Tento proces môžu podporovať miestne alebo regionálne energetické agentúry či podobné orgány, ak takéto štruktúry existujú, a to v súlade s úlohami, ktoré im boli pridelené na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni;
20. poskytnúť všetkým príslušným aktérom dostatočnú realizačnú lehotu na plánovanie a vykonanie postupného vyradovania zemného plynu, ideálne aspoň desať rokov, najmä v regiónoch, ktoré sú od zemného plynu veľmi závislé. Členské štáty by mali uprednostniť znižovanie dopytu po zemnom plyne prostredníctvom energetickej efektívnosti, podpory elektrifikácie a zavádzania čistých technológií, dobrovoľného odpojenia a zákazov nových pripojení do plynárenskej siete a zároveň zatriktívniť čisté alternatívy, a to aj prostredníctvom zdaňovania, postupného rušenia dotácií na fosílnu palivá a cielených stimulov na prechod na alternatívne technológie;
21. podporovať individuálne riešenia (ako sú tepelné čerpadlá a solárna tepelná energia), ako aj kolektívne systémy (ako sú účinné centralizované zásobovanie teplom

- a chladom, spoločné projekty v oblasti geotermálnej energie alebo odpadového tepla) so zameraním na cenovú dostupnosť pre domácnosti a regióny s nízkymi príjmami;
22. umožniť obciam, aby sa stali hlavnými iniciátormi procesov postupného vyradovania zemného plynu na miestnej úrovni. V relevantných prípadoch využívať miestne plány vykurovania a chladenia požadované v článku 25 ods. 6 smernice (EÚ) 2023/1791 pre obce s viac ako 45 000 obyvateľmi ako operačný rámec na identifikovanie alternatív a podporu miestnych komunít;
 23. poskytovať cieleňú technickú a administratívnu podporu, najmä malým a stredným obciam, na prekonávanie administratívnych a finančných obmedzení pri plánovaní a vykonávaní procesov postupného vyradovania zemného plynu. Táto podpora by mala zahŕňať odbornú prípravu, spoločnú technickú pomoc a prístup k podporným programom EÚ;
 24. podnecovať energetické spoločenstvá a iniciatívy v oblasti spoločného využívania energie stanovením jasných a jednoduchých pravidiel, znížením administratívnych nákladov a administratívnej záťaže, poskytovaním finančných stimulov a prístupu k technológiám a zabezpečením sociálnej inkluzívnosti v účasti a spoločnom využívaní prínosov;
 25. riešiť problém rozdielnosti motivácie v prenajatých domovoch zosúladením záujmov prenajímateľa a nájomníka prostredníctvom regulačných opatrení, cieleňých finančných nástrojov a stimulov na obnovu;
 26. odstrániť prekážky obnovy bytových domov zjednodušením prístupu k financovaniu a rozhodovania v prípade spoluvlastníckych štruktúr; podporovať obnovu v balíkoch alebo na úrovni obvodov s cieľom dosiahnuť úspory z rozsahu a zlepšiť cenovú dostupnosť a pohodlie;
 27. zabezpečiť súlad medzi vymedzením pojmov „zraniteľní odberatelia“ a „energetická chudoba“ v odvetviach plynu a elektriny a zohľadniť pritom vnútroštátne sociálne politiky a politiky bývania členských štátov;
 28. zabezpečiť, aby zraniteľní odberatelia a energeticky chudobní odberatelia, ktorí zostanú pripojení k plynárenskej sieti, boli chránení pred nadmerným zvyšovaním taríf. Na tento účel zabezpečiť, aby národné regulačné orgány boli oprávnené stanoviť usmernenia pre štruktúrally prístup k odpisovaniu aktív, ktoré sú vyradené z prevádzky pred skončením ich pôvodne plánovaného životného cyklu, a stanovovaniu taríf.

II. Posilňovanie zapojenia odberateľov a ich postavenia

29. zabezpečiť včasnú, transparentnú a inkluzívnu komunikáciu s domácnosťami v súvislosti s postupným vyradovaním zemného plynu. Komunikačné stratégie a stratégie zapojenia by mali byť prispôsobené rôznym sociálnym a príjmovým skupinám, najmä zraniteľným odberateľom a energeticky chudobným odberateľom;
30. oznamovať miestne a regionálne rozhodnutia o postupnom vyradovaní aspoň desať rokov vopred a poskytovať predvídateľný plán kľúčových míľnikov, ako sú zákazy nových pripojení, postupné rušenie dotácií a vyradovanie sietí z prevádzky;
31. poskytovať domácnostiam jasné a dostupné informácie o dôvodoch, harmonogramoch, právach a povinnostiach, podporných opatreniach a prínosoch transformácie, ako sú nižšie faktúry za energiu, zdravšie a pohodlnejšie bývanie, väčšia energetická bezpečnosť a zmierňovanie zmeny klímy;

32. zabezpečiť, aby boli domácnosti informované o všetkých realizovateľných energetických alternatívach vrátane potenciálnej úlohy obnoviteľných plynov, riešení kolektívneho vykurovania a možností elektrifikácie, ako aj o prínosoch energetickej efektívnosti;
33. posilniť jednotné kontaktné miesta vymedzené v smerniciach (EÚ) 2023/1791 a (EÚ) 2024/1275, aby mohli pôsobiť ako centrálné kontaktné miesta pre domácnosti a poskytovať osobitné odborné znalosti a ciele podporu v súvislosti s postupným vyradovaním zemného plynu vrátane dostupnej finančnej podpory a možností čistého vykurovania a varenia;
34. navrhnúť stratégie postupného vyradovania zemného plynu, v ktorých sa spájajú zlepšenia energetickej účinnosti so zavádzaním čistých technológií. Členské štáty by takisto mali uprednostňovať podporovanie zraniteľných domácností a domácností s nízkymi príjmami prostredníctvom grantov, prístupov nad rámec grantov, inteligentného financovania, úverov s nízkymi úrokmi a variabilných cieľových systémov podpory pre čisté technológie viazaných na príjmové alebo sociálne ukazovatele, čím sa zabezpečí spravodlivosť a sociálna rovnosť.

III. Nadväzné opatrenia

35. podávať správy o pokroku pri príprave a vykonávaní národných, regionálnych a/alebo miestnych plánov postupného vyradovania zemného plynu a pri opatreniach prijatých v nadväznosti na toto odporúčanie prostredníctvom aktualizácií národných klimatických a energetických plánov ako súčasť komplexného posúdenia v nich zahrnutých plánov vykurovania a chladenia členských štátov a národných stratégií obnovy budov a v nadväznosti na miestne plány vykurovania a chladenia;
36. vymieňať si najlepšie postupy a údaje o sociálnych vplyvoch, cenovej dostupnosti a ochrane spotrebiteľa prostredníctvom iniciatív podporovaných Úniou, Poradenského centra pre oblasť energetickej chudoby (EPAH) a Dohovoru primátorov a starostov.
37. využívať existujúce platformy Únie, ako je EPAH a vznikajúci spoločný európsky energetický dátový priestor, na podporu monitorovania, zabezpečenie transparentnosti a spoločné využívanie porovnateľných údajov o sociálnych a energetických vplyvoch;

38. spolupracovať s Komisiou, regulačnými orgánmi a zainteresovanými stranami občianskej spoločnosti, aby sa zaistil konzistentný, spravodlivý a inkluzívny prístup v celej Únii.

V Bruseli 30. 4. 2026

Za Komisiu
Dan JØRGENSEN
člen Komisie

